

COMMISSION DE L'ÉCONOMIE,
DE LA PROTECTION DES
CONSOMMATEURS ET DE
L'AGENDA NUMÉRIQUE

du

MERCREDI 10 MARS 2021

Après-midi

COMMISSIE VOOR ECONOMIE,
CONSUMENTENBESCHERMING
EN DIGITALE AGENDA

van

WOENSDAG 10 MAART 2021

Namiddag

De behandeling van de vragen vangt aan om 14.41 uur. De vergadering wordt voorgezeten door de heer Stefaan Van Hecke.

Le développement des questions commence à 14 h 41. La réunion est présidée par M. Stefaan Van Hecke.

01 **Samengevoegde vragen van**

- Karin Jiroflée aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De werking van de tuchtraad van de Psychologencommissie" (55012556C)

- Robby De Caluwé aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De zaak-Kaat Bollen" (55012784C)

- Katrien Houtmeyers aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De beroepstitels van psychologen" (55013565C)

01 **Questions jointes de**

- Karin Jiroflée à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "Le fonctionnement du conseil disciplinaire de la Commission des Psychologues" (55012556C)

- Robby De Caluwé à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "L'affaire Kaat Bollen" (55012784C)

- Katrien Houtmeyers à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "Les titres professionnels des psychologues" (55013565C)

01.01 **Karin Jiroflée** (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, begin januari konden wij in verschillende kranten lezen dat Kaat Bollen afstand deed van haar titel als psycholoog na een conflict met de Psychologencommissie. Zij verklaarde zichzelf vanaf heden seksuologe en therapeut. De reden was een anonieme klacht, ingediend door een collega bij de tuchtraad, vanwege het dragen van burleske kledij in de privésfeer. Op die manier zou Kaat Bollen de titel van psycholoog oneer aandoen.

In een reactie geven verschillende psychologen aan dat zij van plan zijn om hun lidmaatschap op te zeggen bij de Psychologencommissie. De consequentie daarvan is dat er in België verschillende benamingen dreigen te ontstaan voor wat in essentie dezelfde dienstverlening is en steunt op een gelijkwaardig diploma. Vanwege een volgens mij wat archaïsche machtsstructuur mag niet ieder van die dienstverleners dezelfde, uniforme, naam dragen voor het type zorg dat zij bieden.

Tegelijk vind ik het problematisch dat iemand met een diploma psychologie en een diploma seksuologie de waardigheid van het beroep in het gedrang brengt door deelname aan activiteiten en de gedragen kledij. Dergelijke besluitvorming vergt immers een bijzonder ruime en verregaande interpretatie van wat waardig is in een bepaald beroep.

In zekere zin heeft er een gebrek aan transparantie gespeeld. Immers, indien de tuchtraad open had gecommuniceerd over de reden van de sanctie, dan had heel deze polemiek misschien niet plaatsgevonden. De bespreking wordt intern gehouden, wat toch wel een probleem lijkt. Mijnheer de minister, hoe beoordeelt u dat communicatief aspect?

De Orde van Geneesheren kenmerkt zich door eenzelfde gebrek aan transparantie, maar bij de Orde zien we wel heel duidelijk een onderscheid tussen het begaan van fouten in het beroep en zware fouten buiten de beroepsuitoefening, wanneer die fouten de eer of de waardigheid van het beroep kunnen aantasten. Die opsplitsing kan een en ander veel beter duiden.

Vanmorgen heeft de heer De Caluwé ook een vraag gesteld hierover aan mevrouw Schlitz. Dit moet samen met haar bekeken worden en misschien moet daar een oplossing voor naar voren geschoven worden.

01.02 Robby De Caluwé (Open Vld): *Een collega-psycholoog heeft in maart een klacht ingediend bij de Psychologencommissie, die bevoegd is voor de titel en de deontologie van alle psychologen in België. Volgens de man haalt mevrouw Katrien 'Kaat' Bollen door het plaatsen van zogenaamde 'seksueel getinte' foto's op haar Instagramprofiel de geloofwaardigheid en waardigheid van het beroep onderuit. Ook het regisseren van een pornofilm, het presenteren van een burlesque show en de beroepstitel in haar webshop te vermelden zou dit ondermijnen. De tuchtrechtbank van de Psychologencommissie heeft in de Kamer van Beroep geoordeeld dat haar gedrag en seksueel getinte foto's het beroep en de andere psychologen schaadt en ze de deontologische code heeft overtreden. Bovendien beweert de jury dat Bollen door in beroep te gaan en zich "te etaleren in een overtuiging van haar gelijk" andere psychologen "in hetzelfde bad sleurt" en zo "de waardigheid van hun beroep wordt aangetast en imagoschade ontstaat."*

Wat die deontologische code betreft bepaalt elke beroepssector voor zichzelf wat de 'waardigheid van het ambt in het gedrang brengt'. Het is een vaag begrip zonder vaste definitie. De maatschappij verwacht wel dat de interpretatie ervan overeenkomt met hetgeen maatschappelijk aanvaardbaar wordt geacht. Normen over de waardigheid van het beroep evolueren met andere woorden mee in de tijd. De psychologencommissie zelf vangt eveneens kritiek. Ze zou log en ontransparant zijn. Slechts 10 procent van de psychologen heeft de Commissie verkozen. Het vonnis is uitgesproken door een jury van vier: twee mannen en twee vrouwen, en mede ondertekend door een mannelijke griffier. Waarvan afgelopen zaterdag is bekendgemaakt dat één van de tuchtrechters op non-actief is gezet, na een klacht over grensoverschrijdend gedrag.

Hoe schat de minister de kwestie-Bollen in vanuit het perspectief rond het al of niet respecteren van de beroepsethiek van de titel van psycholoog enerzijds, en vanuit het recht op zelfbeschikking, namelijk dat iemand met zijn of haar lichaam kan doen wat hij of zij wil?

Is de uitspraak rond de zaak Bollen een aanleiding om alerter te zijn rond gendergelijkheid bij uitspraken door de psychologische commissie? Bestaat het risico dat vrouwen in deze strenger beoordeeld worden dan mannen, die op basis van gelijkaardige feiten zouden worden aangeklaagd?

01.03 Katrien Houtmeyers (N-VA): *Begin januari besliste Kaat Bollen afstand te doen van haar titel van psycholoog. Een collega diende anoniem een klacht tegen haar in bij de psychologencommissie, die bevoegd is voor de toekenning van beroepstitels van psychologen in ons land. De tuchtraad onderzocht de klacht en veroordeelde Kaat Bollen voor het overtreden van de deontologische code van de psychologencommissie. Ze zou haar titel van psycholoog gebruikt hebben om online seksspeeltjes te verkopen. U hoort het, het is een verhaal van "zou, zou". Want de tuchtraad vertoont weinig transparantie. Je kan een klacht indienen, maar je krijgt daarop geen duidelijkheid over hoe en door wie deze zal behandeld worden, noch over de uiteindelijke uitspraak.*

Net als Kaat Bollen zegden verschillende psychologen na het incident hun lidmaatschap bij de psychologencommissie op. Ze mogen zichzelf dus geen psycholoog meer noemen, maar voeren hun werk gewoon uit onder andere titels: therapeut, seksuoloog, klinisch psycholoog. Dat kan zonder probleem, omdat enkel de titel van psycholoog wordt toegekend door de federale psychologencommissie (en dus valt onder de deontologische code). Ben je een klinisch psycholoog, dan val je onder de wet gezondheidsberoepen en moet je federaal een visum aanvragen dat door Vlaanderen wordt goedgekeurd. Dit zou kunnen leiden tot een veelheid aan benamingen, waardoor de cliënt door het bos de bomen niet meer ziet.

Zonder me uit te spreken over de zaak Kaat Bollen stel ik me toch enkele vragen. Hoe staat u zelf tegenover de werking van de tuchtcommissie? Deelt u de mening dat de tuchtraad weinig transparantie vertoont? Wil u de transparantie van de tuchtraad verhogen? Zo ja, welke stappen denkt u hiervoor te kunnen ondernemen? Vindt u zelf dat de deontologische code van de psychologencommissie nog strookt met de huidige realiteit? Wat vindt u van de versnippering van de geestelijke gezondheidszorg? Bent u niet van mening dat het

minder omslachtig zou kunnen door alles naar één niveau te brengen? Wat zou u tegen deze versnippering kunnen ondernemen?

01.04 Minister **David Clarinval**: Mevrouw Jiroflée, mevrouw Houtmeyers, mijnheer De Caluwé, sta mij in de eerste plaats toe een stand van zaken te geven van meerdere wettelijke elementen.

Het lijkt me vooreerst nuttig eraan te herinneren dat de Psychologencommissie een organisme is dat werd ingesteld door de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog. Haar voornaamste doel is de bescherming van het dragen van de titel van psycholoog. Er is voorzien dat niemand de titel van psycholoog mag dragen als hij samengevat geen houder is van een diploma uitgegeven door een faculteit psychologie en niet voorkomt op de lijst van psychologen die wordt bijgehouden door de Psychologencommissie. Daarnaast verbiedt de wetgever niet dat mensen de titel van therapeut of seksuoloog dragen en in die context psychologische of seksuologische bijstand verlenen. Eenvoudig gezegd, de cliënt of patiënt die psychologische hulp zoekt bij een persoon die de titel van psycholoog draagt, heeft de garantie dat deze persoon een adhoc universitaire opleiding heeft genoten, ingeschreven is bij de Psychologencommissie en onderworpen is aan de tuchtregels van het beroep. Het dragen van de titel zonder deze voorwaarden te respecteren wordt strafrechtelijk bestraft.

Wat de werking tuchtorganen betreft van de commissie en hun transparantie, oefent de Psychologencommissie sinds 2014 een tuchtbevoegdheid uit over haar leden. Zij heeft een tuchtraad en een raad van beroep die bevoegd zijn sancties te nemen ten aanzien van psychologen ingeschreven bij de commissie. Deze sancties zijn de waarschuwendende sanctie die werd gegeven aan mevrouw Bollen, of de lichtste sanctie, de schorsing en de schrapping. Er kan tegen deze beslissingen cassatieberoep worden aangetekend wegens schending van de wet of wegens schending van wezenlijke of voorgeschreven vormen, op straffe van nietigheid. Het is voor de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie ook mogelijk om beroep aan te tekenen voor dit hof in het belang van de wet. Het cassatieberoep schorst de aangevochten uitspraak. In casu heeft mevrouw Bollen, voor zover ik weet, geen dergelijk beroep aangetekend.

Ten derde, de plichtenleer en de tuchtregels op zich.

Er zijn tuchtregels voorzien omdat de wetgever het beroep van psycholoog verder wou professionaliseren, naar het voorbeeld van wat werd gedaan voor de architecten, de artsen, de vastgoedmakelaars, de advocaten en andere vrije beroepen, uitgeoefend als zelfstandige, die specifieke bekwaamheden impliceren, kwaliteitsvolle diensten en een vertrouwensrelatie met de cliënt. De controle door collega's op dit gebied, via een onafhankelijke tuchtrechtelijke instantie en op basis van door de overheid gevalideerde regels, is zeker niet volmaakt maar heeft wel haar nut bewezen. Dat sluit uiteraard niet uit dat ik als voogdijminister waakzaam moet zijn en oog moet hebben voor de beroepsgroep en de samenleving.

De plichtenleer van de psychologen omvat een reeks ethische beginselen die algemeen door de psychologen worden erkend. Het gaat bijvoorbeeld om het verbod om hun hulpverlenende rol te vermengen met seksuele relaties en om in de rechtbank rapporten op te stellen over mensen die zij nooit hebben ontmoet of nog het beroepsgeheim.

In de zaak-Kaat Bollen in beroep zijn het de artikelen 2 en 39 van de plichtenleer die door de tuchtkamer van beroep werden toegepast. Artikel 2 bepaalt dat de regels van de plichtenleer tot doel hebben het publiek te beschermen, de waardigheid en integriteit van het beroep te bewaren en de kwaliteit van de door de houders van de titel van psycholoog gepresteerde diensten te waarborgen. Artikel 39 bepaalt dat de psycholoog zijn diensten mag bekendmaken, op voorwaarde dat hij ze objectief en op waardige wijze voorstelt, zonder de reputatie van zijn vakgenoten te schenden. Hij onthoudt zich van elke colportage. Hij heeft de plicht, indien hij zijn titels en kwalificatie, zijn opleiding, zijn ervaring, zijn competentie, evenals zijn aansluiting bij een beroepsgroepering vermeldt, dit op een correcte wijze te doen.

Ik ben het ermee zijn dat deze bepalingen vrij algemeen zijn en dat gelijkwaardige uitdrukkingen in de meeste plichtenleren worden aangetroffen van andere beroepsgroepen, waar de begrippen waardigheid en integriteit van het beroep vaak worden gebruikt.

De plichtenleer van de Psychologencommissie werd door de commissie uitgewerkt, in overleg met de voogdijminister, de minister van Zelfstandigen en KMO's, en bekrachtigd in een in de ministerraad overlegd koninklijk besluit. Het gaat om het koninklijk besluit van 2 april 2014 tot vaststelling van de voorschriften

inzake de plichtenleer van de psycholoog, dat in 2018 werd aangepast om te preciseren dat de psycholoog, die uit hoofde van zijn staat of beroep in het bezit is van geheimen die hem werden toevertrouwd, is gehouden tot het beroepsgeheim overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

In de zaak-Kaat Bollen is het de manier waarop de tuchtbevoegdheid van de Psychologencommissie werd uitgeoefend door de tuchtraden in eerste aanleg en in beroep die werd bekritiseerd. Als voogdijminister van de Psychologencommissie kan ik mij niet mengen in een bepaalde individuele procedure en mag ik een beslissing van een van deze instanties niet openbaar in twijfel trekken. Ik herinner er namelijk aan dat de tuchtorganen van de ordes en instituten ten aanzien van de uitvoerende macht over een autonomie beschikken die vergelijkbaar is met die van de rechterlijke macht. Zo hoort het ook in een rechtsstaat.

Bovendien besliste mevrouw Bollen in deze zaak om haar titel van psycholoog vrijwillig in te leveren, terwijl zij een waarschuwing had gekregen, wat niet automatisch de verplichting impliceert om de titel in te trekken. Haar gedrag aanpassen wilde mevrouw Bollen dan weer niet. Zij mag bovendien al haar activiteiten blijven uitoefenen, maar ze mag de titel van psycholoog niet meer voeren.

Ten vierde, wat de transparantie van de instellingen betreft, kan ik u het volgende meegeven. De samenstelling van de tuchtkamers is te vinden op de website van de Psychologencommissie. U vindt er van alle effectieve en plaatsvervangende leden de naam, voornaam en hoedanigheid. De Nederlandstalige beroepskamer wordt momenteel voorgezeten door een man, advocaat van beroep. Zijn plaatsvervanger is een vrouw. Voorts is de kamer samengesteld uit 2 vrouwelijke psychologen en 1 mannelijke psycholoog. De uitspraken van de tuchtraad aan de raad van beroep vinden in een openbare zitting plaats. De hoorzittingen van de tuchtraad en van de raad van beroep zijn openbaar, behalve in de gevallen zoals bepaald in artikel 148 van de Grondwet of indien de bescherming van het privéleven of het beroepsgeheim zich verzet tegen de openbaarheid, of indien de opgeroepen persoon hiervan geheel vrijwillig en ondubbelzinnig afstand doet. De beraadslagingen zijn geheim. Het gaat dus om dezelfde regels als voor onze hoven en rechtbanken. Op de website van de Psychologencommissie staan ook terugkerende thema's van plichtenleerkwesties: de begeleiding van minderjarige patiënten, publiciteit door psychologen enzovoort.

Ten vijfde, wat de verenigbaarheid van het beroep met een andere privé- of beroepsactiviteit betreft, wordt op dezelfde website een punt gewijd aan de uitoefening van een andere beroepsactiviteit dan die van psycholoog. Laten we niet vergeten dat in casu mevrouw Bollen ook seksuologe is van opleiding, wat in elk geval gedeeltelijk haar aanwezigheid verklaart op de sociale media over thema's in verband met seksualiteit.

Op de website van de Psychologencommissie wordt a priori verduidelijkt dat er geen enkel verbod bestaat op het combineren van een activiteit van psycholoog met een andere beroepsactiviteit, ook als deze laatste een commercieel karakter heeft. Er wordt echter benadrukt dat erop moet worden toegezien dat de combinatie van de beoogde activiteiten in overeenstemming moet zijn met de deontologische verplichtingen en dat de reeksen beginselen uit de plichtenleer worden vermeld en toegelicht.

We moeten wel vaststellen dat er niets uitdrukkelijks is voorzien voor privé- of beroepsactiviteiten die binnen de seksuele sfeer vallen, zoals de verkoop van voorwerpen, het maken van films of het vervaardigen van beelden van seksuele aard. Dat neemt niet weg dat de tuchtorganen in dit opzicht beschikken over een interpretatie- en toepassingsbevoegdheid die hen toekomt.

Zoals de heer De Caluwé terecht opmerkte, moeten wij uiteraard waakzaam zijn ten aanzien van de wijze waarop de tuchtorganen werken en oordelen ten aanzien van de gendergelijkheid. Dit moet echter gebeuren met inachtneming van de autonomie van de procedure en de onafhankelijkheid van het orgaan.

Ten zesde, wij moeten de plichtenleer herzien of zelfs, fundamenteeler, overgaan tot een grondige evaluatie van de Psychologencommissie. Vooraleer ik enig initiatief neem voor een hervorming, wil ik dus prioritair de beroepsfederaties raadplegen en overleggen met de minister van Volksgezondheid, om de blokkering weg te werken. Dit overleg zal in de komende weken plaatsvinden.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, uw antwoord was zeer grondig voorbereid en zeer lang.

01.05 Karin Jiroflée (sp.a): Mijnheer de minister, al vind ik persoonlijk dat ook een psycholoog in haar vrije tijd moet kunnen doen wat zij wil, gaat het mij hier niet in de eerste plaats over mevrouw Bollen of wie dan ook.

Ik stel alleen vast dat de ontransparante manier van werken en een, zoals u zelf zei, vrij algemeen gestelde regelgeving ertoe leiden dat er verschillende benamingen dreigen te ontstaan die in essentie dezelfde dienstverlening aanbieden en steunen op een gelijkwaardig diploma. Het gaat hier bovendien over iets waar mensen in vertrouwen naartoe komen – men moet een psycholoog volledig kunnen vertrouwen – en daarom moet er toch eens worden gekeken naar de manier waarop hiermee wordt omgegaan. Het lijkt mij geen gezonde situatie dat wij een tweedeling krijgen tussen psychologen en psychologen die zo niet heten, wat hier het geval lijkt te zijn.

01.06 Robby De Caluwé (Open Vld): Mijnheer de minister, uiteraard ben ik het ermee eens dat een psycholoog in de eerste plaats over de juiste opleiding moet beschikken om zijn of haar beroep te kunnen uitoefenen. Dat is evident. Uiteraard is de deontologie ook heel belangrijk, dus zo'n commissie heeft haar waarde en is ook belangrijk voor gereguleerde beroepen.

Wat de deontologische code betreft, bepaalt eigenlijk elke beroepssector voor zichzelf wat precies moet worden verstaan onder de waardigheid van het ambt of het beroep. Dat is een heel vaag begrip, zonder vaste definitie. De maatschappij verwacht echter dat de interpretatie daarvan ook overeenkomt met wat vandaag maatschappelijk aanvaardbaar wordt geacht. Daar schuilt een groot probleem. De normen over de waardigheid van een beroep evolueren mee met de tijd. Ik denk dat de Psychologencommissie nog wat werk voor de boeg heeft om ook mee te evolueren met de maatschappij, net zoals trouwens nog een aantal andere beroepsfederaties.

Mevrouw Jiroflée zei immers al dat het nu over de psychologen gaat, maar uiteraard gaat het niet over Kaat Bollen, maar over de problematiek an sich. Ik sluit mij daar ook volledig bij aan. Laat ons dat ook opentrekken naar andere beroepscommissies. Voor mij is het belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn: iedereen moet kunnen zijn wie hij of zij wil zijn, iedereen heeft het recht om zich uit te drukken zoals hij of zij dat zelf wil en niemand heeft te oordelen over wat iemand in zijn of haar vrije tijd doet.

01.07 Katrien Houtmeyers (N-VA): Dank u voor uw zeer uitgebreid antwoord, mijnheer de minister.

Ik wil mij zeker en vast niet uitspreken over de zaak-Kaat Bollen zelf noch over de tuchtcommissie. Ik ben wel overtuigd van het belang ervan. Echter, ik blijf mij vragen stellen bij de deontologische code en ik vraag mij af of die nog voldoet aan onze huidige maatschappelijke realiteit.

Verder is hiermee nog eens duidelijk gemaakt hoe versnipperd de geestelijke gezondheidszorg is. Misschien werkt die te omslachtig en kan daar wel eens naar gekeken worden.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Vraag van Leen Dierick aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "Het stimuleren van de zelfstandigen om digitale en elektronische betaalopties aan te bieden" (55012974C)

02 Question de Leen Dierick à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "Les initiatives visant à inciter les indépendants à proposer un paiement numérique ou électronique" (55012974C)

02.01 Leen Dierick (CD&V): *Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, sinds de start van de coronacrisis is het aantal elektronisch en contactloos betalen sterk gestegen. Er werd dan ook opgeroepen om zoveel mogelijk contact te vermijden door met de kaart of smartphone te betalen. Veel kleine handelaars hebben toen besloten om elektronisch betalen aan hun klanten aan te bieden. Echter blijkt uit reacties die De Inspecteur ontvangt dat een aantal handelaars intussen opnieuw aan hun klanten vragen om met cash te betalen. Volgens hen liggen de transactiekosten te hoog. Dit komt volgens mij omdat veel handelaars nog vastzitten in een oude tariefpakket die niet bij hun onderneming past en zo te veel betalen.*

De kosten voor elektronisch betalen zijn de laatste jaren sterk gedaald. Daarnaast kan de handelaar uit meerdere formules kiezen bijvoorbeeld voor een aantal gratis transacties tot 5 euro. Ook betaaltechnologieën met de smartphone zijn aan een opmars bezig zoals Payconiq by Bancontact waardoor zelfstandigen geen kosten voor een abonnement of een betaalterminal moeten betalen. Per verrichting betaalt de zelfstandige enkel transactiekosten van 6 cent voor een betaling in de winkel. Echter hebben ondernemers geen overzicht meer van welk betalingssysteem het best bij de onderneming past. Zij kunnen

daardoor in een formule zitten waardoor ze te veel betalen.

Welke initiatieven wil u nemen, cfr. het regeerakkoord, om zelfstandigen aan te sporen digitaal en elektronisch betalen mogelijk te maken voor hun cliënteel?

Ook de manier waarop we de dag van vandaag onze betalingen uitvoeren is sterk geëvolueerd. Zo blijkt uit cijfers van Wordline dat in 2018 slechts 5% van de uitgevoerde betalingen contactloos verliep, begin 2020 steeg dat aandeel tot 16% en 39% in augustus 2020. In het regeerakkoord werd het engagement opgenomen om de plafonds voor contactloos betalen verder op te trekken. Bent u voorstander om de verhoogde limiet voor contactloos betalen te verlengen en verder op te trekken? Indien ja, welke acties zal u nemen?

Er heerst heel wat onduidelijkheid bij zelfstandigen over de kostprijs die gekoppeld wordt aan het aanbieden van een elektronische of digitale manier van betalen. Bent u voorstander van een online vergelijkingstool waarbij de ondernemer aan de hand van enkele vragen naar onder meer het aantal transacties per dag of per maand een overzicht krijgt van de kosten? Waarom wel/niet?

02.02 Minister **David Clarinval**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Dierick, ik citeer het regeerakkoord niet, dat zou een beetje te lang duren. Als minister van Zelfstandigen en KMO's ben ik niet van plan om initiatieven op dit vlak te nemen omdat het niet om mijn directe bevoegdheid gaat. Ik zal er evenwel op toezien dat de belangen van de zelfstandigen en de kleine handelaars worden gevrijwaard als er een initiatief zoals het UWE in oktober 2019 opnieuw gelanceerd zou worden in het Parlement op het niveau van de regering.

De Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO heeft op 20 oktober jongstleden uit eigen beweging een advies uitgebracht over uw wetsvoorstel dat erop gericht is het wetboek van economisch recht te wijzigen opdat elke onderneming de consument zou toelaten elektronisch te betalen. De ondernemingen zouden dan altijd minstens een elektronische betaalmethode moeten aanbieden aan de klanten. Uit het advies blijkt dat de Raad voorstander is van initiatieven die erop gericht zijn om de eenvoudigere en goedkopere ontwikkeling van elektronische betaalmethoden te stimuleren. Hij is van mening dat er een groot potentieel bestaat op het vlak van alternatieve betaalmethoden voor contante betalingen dat nog onvoldoende wordt benut.

De HRZKMO preciseert dat hij geen voorstander is voor een verplichting voor elke handelaar om systematisch elektronische betaalwijzen aan te bieden aan de consument. Er bestaan in de praktijk veel argumenten tegen deze veralgemeende verplichting, denk maar aan de handelaars die bij de klanten thuis prestaties leveren of de hypothese waarbij het systeem tekortschiet wat verre van een theoretische hypothese is. De kost van deze betaalmiddelen daalt zeker, maar er moet hoe dan ook betaald worden. Het Wetboek van economisch recht verbiedt ondernemingen om bijkomende kosten te factureren aan de consumenten die elektronisch willen betalen. Het gebruik opleggen van deze betaalmethode zou erop neerkomen dat er kosten worden opgelegd aan de ondernemingen die zij niet kunnen doorrekenen aan hun klanten die beslissen daar gebruik van te maken. Handelaars willen de keuze behouden wat betreft de betaalmiddelen die zij aanbieden. Ik ben gevoelig voor hun argumenten.

Sinds 14 april 2020 is het plafond voor contactloos betalen opgetrokken naar 50 euro per transactie. Omdat deze vraag onder bevoegdheid valt van de staatssecretaris van Consumentenbescherming en de minister van Economie nodig ik u uit hen te bevragen over dit punt. Ik ben zeker voorstander van meer transparantie in de tarievenformule aangeboden door de operatoren aan de ondernemingen en van de mogelijkheid om deze contracten regelmatig te herzien. Het idee om het aanbod van ten minste één elektronisch betaalmiddel door de ondernemingen ten voordele van de consument op te leggen, wordt vaak gekoppeld aan het idee om de vergelijkbaarheid van de tarieven op te leggen om de ondernemingen een vergelijkende online tool te geven zoals voor de telecomdiensten. Dat valt onder de bevoegdheid van minister Dermagne.

02.03 **Leen Dierick** (CD&V): Dank u voor de toelichting, mijnheer de minister.

Ik heb begrepen dat er al spontane adviezen binnengekomen zijn over mijn wetsvoorstel. Dit betekent ook dat het enorm leeft. Voor de rest zal ik mijn vragen aan een aantal andere ministers moeten stellen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Aan de orde is vraag nr. 55013280C van de heer Anseeuw. Hij is niet aanwezig waardoor zijn vraag vervalt.

03 **Vraag van Katrien Houtmeyers aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De geringere investeringen in door vrouwen opgerichte bedrijven" (55013462C)**

03 **Question de Katrien Houtmeyers à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "Les investissements moins importants dans les sociétés fondées par des femmes" (55013462C)**

03.01 **Katrien Houtmeyers (N-VA):** *Vorige week kopten de kranten dat je als jonge ondernemer maar beter een man kan zijn. Zo pompten investeerders vorig jaar 39,5 miljoen euro in scale-ups: amper 3 procent daarvan (niet eens een miljoen euro) ging naar bedrijven die waren opgericht door vrouwen.*

En het lijkt nog de foute kant uit te gaan. In 2016 ging er nog 1,5 miljoen euro naar vrouwelijke investeerders, terwijl het totale bedrag toen een stuk lager lag dan in 2020: bijna 16 miljoen euro.

Nochtans ligt het probleem zeker niet bij de instroom van vrouwelijke ondernemers. Ongeveer de helft van de starters die zich aanmelden bij Startit@KBC is een vrouw. Heeft u weet van dit grote verschil in investeringen? Zo ja, wat is uw mening hierover? Heeft u plannen om het verschil weg te werken? Welke stappen zou u kunnen ondernemen voor een meer eerlijke spreiding?

03.02 **Minister David Clarinval:** Mevrouw Houtmeyers, de toegang tot financiering is van cruciaal belang voor alle kmo's. Die toegang lijkt nog moeilijker te zijn wanneer de bedrijfsleider een vrouw is.

Ik wacht in dat opzicht met ongeduld op de resultaten van de evaluatie van de wet betreffende de financiering van kmo's, die de FOD Economie mij binnenkort zal bezorgen. De evaluatie zal een genderluik bevatten.

Ik heb in mijn antwoord aan mevrouw Reuter en de heer Prévot al aangegeven dat de kwestie van de toegang van vrouwelijke ondernemers tot bank- of alternatieve financiering tot de prioriteiten behoort van mijn plan ter ondersteuning van het vrouwelijke ondernemerschap, dat in voorbereiding is.

Ik merk op dat onder de selectiecriteria voor de projecten die moeten worden gefinancierd via de overheidsopdracht – projecten ter ondersteuning van het vrouwelijke ondernemerschap dat heeft geleden onder de COVID-19-crisis, gefinancierd met de steun van de FOD Economie – het criteria staat van de ondersteuning van vrouwelijke ondernemers in hun zoektocht naar financiering.

Ik ben ervan overtuigd dat maatregelen kunnen worden getroffen om de toegang van vrouwen tot risicokapitaal te verbeteren. Mechanismen zoals de taxshelter en de scale-up moeten bevoordeeld worden bij vrouwelijke bedrijfsleiders. Zij moeten, indien nodig, worden gevormd en voorbereid om een beroep te doen op dat type regelingen.

De netwerken die toelaten vrouwelijke *business angels* aan te werven en op te leiden, moeten worden aangemoedigd. De twee zijden van de medaille moeten worden ontwikkeld om te slagen. Er mag niet enkel worden gefocust op de ontwikkeling van het vrouwelijke ondernemerschap. Ook zij die het risico nemen *business angel* te worden, moeten worden aangemoedigd net als de aanwerving van vrouwelijke *business angels*, met als verwacht effect de financiering van meer innovatieve projecten gedragen door vrouwen. Het is bovendien belangrijk dat de vrouwelijke *business angels* deelnemen aan de raad van bestuur van de start-ups die zij financieren, om hun bijdrage te leveren aan het luik begeleiding.

Frankrijk heeft een inspirerend project ontwikkeld dat een *female funding consortium* opricht van banken en openbare financieringsinstellingen, beter bekend onder de naam SISTA, dat expliciet op vrouwelijk ondernemen is gericht. Het doel bestaat erin de gelijkheid tussen mannen en vrouwen te bevorderen op het vlak van de toegang tot investeringsfondsen en financieringsinstrumenten. SISTA verricht met name metingen naar de plaats van gender in de portefeuille van zijn leden. Het is een interessante piste.

Tot slot lijkt het me op een ander niveau zinvol om vrouwelijke zelfstandigen te sensibiliseren inzake de mogelijkheden die microfinanciering biedt. Er bestaan op lokaal niveau producten om tegemoet te komen aan deze vraag. Helaas worden die niet genoeg gebruikt omdat ze niet bekend genoeg zijn.

03.03 Katrien Houtmeyers (N-VA): Mijnheer de minister, het lijkt mij interessant om daarop terug te komen als u het rapport betreffende de financiering van de FOD Economie hebt ontvangen. We kunnen het hier dan evalueren. Misschien kunt u daarna ook uw andere projecten om het vrouwelijk ondernemerschap te promoten in deze commissie komen toelichten.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

04 Questions jointes de

- **Nadia Moscufo à David Clarinval** (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La levée du moratoire sur les faillites et les mesures prises par le gouvernement" (55013488C)

- **Roberto D'Amico à David Clarinval** (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La fin du moratoire sur les faillites et les mesures prises par le gouvernement" (55013489C)

- **Peter Mertens à David Clarinval** (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La fin du moratoire sur les faillites et les mesures prises par le gouvernement" (55013490C)

- **Marco Van Hees à David Clarinval** (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La situation des indépendants suite à la crise sanitaire et la fin du moratoire sur les faillites" (55013836C)

- **Marco Van Hees à Vincent Van Quickenborne** (VPM Justice et Mer du Nord) sur "La situation des indépendants suite à la crise sanitaire et la fin du moratoire sur les faillites" (55013838C)

04 Samengevoegde vragen van

- **Nadia Moscufo aan David Clarinval** (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De opheffing van het moratorium op de faillissementen en de door de regering genomen maatregelen" (55013488C)

- **Roberto D'Amico aan David Clarinval** (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De stopzetting van het moratorium op faillissementen en de regeringsmaatregelen" (55013489C)

- **Peter Mertens aan David Clarinval** (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De stopzetting van het moratorium op faillissementen en de regeringsmaatregelen" (55013490C)

- **Marco Van Hees aan David Clarinval** (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De zelfstandigen in de gezondheidscrisis en het aflopen van het moratorium op de faillissementen" (55013836C)

- **Marco Van Hees aan Vincent Van Quickenborne** (VEM Justitie en Noordzee) over "De zelfstandigen in de gezondheidscrisis en het aflopen van het moratorium op de faillissementen" (55013838C)

04.01 Roberto D'Amico (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, depuis l'introduction de ma question, de l'eau a coulé sous les ponts, mais le thème reste d'actualité car des secteurs sont toujours à l'arrêt suite aux mesures sanitaires. Le moratoire sur les faillites a pris fin. La réforme de la PRJ n'a pas encore été votée en plénière. Mais quoi qu'il en soit, la réforme de la PRJ n'est en tout cas pas une réponse suffisante pour les indépendants dont l'activité est toujours à l'arrêt. Nous avons pu entendre de nombreux représentants des indépendants lors des auditions que nous avons menées le mois passé. Nous avons entendu des témoignages poignants. Les indépendants continuent à nous alerter car, plus le temps passe, plus la situation s'aggrave. Encore récemment, nous avons pu lire des témoignages dans la presse. Ainsi, un restaurateur expliquait que les aides directes, tous niveaux de pouvoir confondus, représentaient à peine 30 % de ses frais fixes.

L'incompréhension par rapport au traitement différent d'une Région à l'autre est très forte. Je pourrais aussi vous parler des relations difficiles avec les banques et avec les assureurs qui ne jouent pas le jeu. Enfin, ma question sera très simple: quelles initiatives comptez-vous prendre pour apporter un soutien supplémentaire aux indépendants dont l'activité est toujours à l'arrêt? Je vous remercie, monsieur le ministre.

04.02 David Clarinval, ministre: Monsieur le président, j'avais prévu de répondre aux six questions, mais je vais faire court. Sur le sujet de la révision de la procédure en réorganisation judiciaire, dont la loi devrait être adoptée dans les prochains jours en plénière, vous avez déjà reçu la réponse de mon collègue Vincent Van Quickenborne. Sur cette thématique, nous sommes, lui et moi, sur la même longueur d'ondes. Elle

devrait apporter une aide concrète aux PME en difficulté et permettre d'éclaircir leur situation financière.

Au niveau fédéral, une série de mesures de soutien sont en vigueur et ont été prolongées, sur décision du Conseil des ministres du 26 février, jusqu'à la fin du mois de juin 2021, ce qui se traduit par un apport supplémentaire total de 2 milliards d'euros. Il s'agit notamment de prolonger les reports de paiement, d'harmoniser le chômage temporaire et de continuer d'octroyer le nouveau double droit passerelle aux indépendants qui sont contraints d'interrompre leur activité. À cela s'ajoutent d'autres mesures d'aide: la prolongation des moratoires sur les crédits en 2021, la période de report de paiement pour les crédits aux entreprises jusqu'au 30 juin. Pour toutes les entreprises saines qui ont déjà épuisé leur moratoire de neuf mois, le secteur s'engage à dégager des solutions individuelles. Il y a aussi une exonération fiscale des aides régionales et locales. Il y a la réactivation du *tax shelter* PME jusqu'au mois d'août 2021. Il y a la création d'un fonds de transformation de 750 millions pour renforcer la solvabilité des entreprises. Il y a le délai de report pour les primes d'assurance pour les périodes courant jusqu'au 30 juin 2021.

Nous avons également la réduction d'impôt pour les loyers annulés. Les propriétaires sont encouragés fiscalement à annuler en tout ou en partie les loyers pour les mois de mars à mai pour les bâtiments qu'ils louent dans des secteurs qui ont dû fermer. Les montants des loyers annulés pourraient être pris en compte à hauteur de 30% par une réduction d'impôt.

Enfin, il y a la suppression du régime des avances 21 afin d'octroyer aux entreprises suffisamment de marge de manœuvre en termes de liquidités en 21, les avances de décembre pour le précompte professionnel et la TVA seront imputées sur l'exercice suivant. Voilà un résumé de mes six réponses, monsieur le président.

04.03 Roberto D'Amico (PVDA-PTB): Merci, monsieur le ministre, pour ces différents éléments.

Je voudrais attirer votre attention sur deux points.

Les mesures sanitaires sont décidées en comité de concertation. Pour les mesures de soutien aux entreprises à l'arrêt, ce serait bien qu'il y ait aussi une concertation entre le fédéral et les entités fédérées pour essayer d'harmoniser les choses.

Deuxièmement, j'aurais voulu attirer votre attention sur le fait que depuis le début de la crise sanitaire, certains secteurs se portent très bien et ont même fait plus de bénéfices qu'au début de la crise sanitaire. S'ils ont pu faire ces bénéfices, c'est aussi parce que d'autres, comme l'horeca par exemple, ont dû se sacrifier pour que d'autres puissent continuer. Il faut donc organiser la solidarité pour que ceux qui ont pu poursuivre leur activité et faire des bénéfices, viennent en aide à ceux qui sont à l'arrêt forcé.

Je pense donc qu'il faudrait une taxation exceptionnelle sur les profits pour constituer un fonds qui permettrait d'augmenter les aides aux petits indépendants en grande difficulté.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

04.04 Kathleen Verhelst (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik wil mijn vraag nr. 55015146C omzetten in een schriftelijke vraag.

De **voorzitter**: Dat is bij deze gebeurd.

05 Vraag van Robby De Caluwé aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De crisis in de varkenshouderij" (55013720C)

05 Question de Robby De Caluwé à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La crise dans l'élevage porcin" (55013720C)

05.01 Robby De Caluwé (Open Vld): *De varkenssector bevindt zich in woelig vaarwater. De uitbraak van de Afrikaanse varkenspest bij everzwijnen leidde tot een exportverbod van ons varkensvlees naar de belangrijke Aziatische markten en trof daardoor de gedomesticeerde varkenshouderij. Nadien werd ook in Duitsland varkenspest vastgesteld, waardoor onze belangrijkste afzetmarkt zorgde voor een neerwaartse prijsdruk en beduidend minder afzet. Inmiddels werd België varkenspestvrij verklaard en zou de export naar*

niet-EU-landen opnieuw moeten kunnen opstarten.

Door al deze toestanden werd onze varkenshouderij geconfronteerd met een prijshandicap. Volgens het Algemeen Boerensyndicaat vielen de noteringen bij ons 5 tot 6 cent lager uit ten opzichte van onze buurlanden. Eind 2019 en begin 2020 was er wat zuurstof voor de Vlaamse varkenshouders toen de prijzen piekten. De Coronacrisis zorgde voor een lagere bezetting van arbeiders in de slachthuizen en voor een sluiting van de horeca, waardoor de prijzen naar een absoluut dieptepunt zakten. De herwinning van de AVP-vrije status van België heeft nog niet gezorgd voor de broodnodige prijsverhoging.

De prijs situeert zich blijkbaar rond de 80 cent per kilo. Dat is een historisch laag niveau. Als klap op de vuurpijl zijn de voederprijzen fors gestegen. Traditiegetrouw zijn de varkenshouders als laatste schakel in de keten het sterkst geraakt. Ze stellen vast dat de prijzen voor varkensvlees in de handel daarentegen wel gestegen zijn. Het maakt de vraag naar een betere verdeling van de winsten in de ganse ketting andermaal actueel.

De minister is niet bij de pakken blijven zitten. Op 22 december 2020 erkende hij de varkenshouderij als zijnde sector in crisis.

- 1. Hoe schat de minister de actuele crisis in de varkenshouderij en de gevolgen ervan voor onze varkenshouders op korte termijn in?*
- 2. Heeft de minister al zicht op de impact van de erkenning van de varkenssector als sector in crisis?*
- 3. Welke bijkomende maatregelen neemt de minister om de varkenssector te ondersteunen?*
- 4. Wat is de stand van zaken van de heropening van de Chinese en andere Aziatische markten voor Belgisch varkensvlees naar aanleiding van het herwinnen van de AVP-vrije status van ons land?*
- 5. Neemt de minister een initiatief om het ketenoverleg aan te moedigen tot overleg en het zoeken naar oplossingen om de getroffen varkenshouders een betere vergoeding voor hun producten te verzekeren?*

05.02 David Clarinval, ministre: Monsieur le président, ma réponse fait dix pages; je propose donc de vous l'envoyer immédiatement. Un résumé est difficile, mais la conclusion est la suivante.

Depuis peu de temps, on constate que les Espagnols réexportent du porc vers la Chine. C'est une porte ouverte pour le marché chinois, ce qui donne de l'oxygène à l'ensemble du marché européen. C'est donc une lueur d'espoir pour ce marché.

05.03 Robby De Caluwé (Open Vld): Mijnheer de minister, ik kijk uit naar de tien pagina's die ik van u zal ontvangen. Bedankt.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

06 Questions jointes de

- Florence Reuter à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "Le lancement d'un marché public pour soutenir l'entrepreneuriat féminin" (55013733C)
- Patrick Prévot à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "Le marché public visant à soutenir l'entrepreneuriat féminin" (55013905C)
- Kathleen Verhelst à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "Le soutien à l'entrepreneuriat féminin" (55015147C)

06 Samengevoegde vragen van

- Florence Reuter aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "Het uitschrijven van een overheidsopdracht voor de ondersteuning van het vrouwelijke ondernemerschap" (55013733C)
- Patrick Prévot aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De openbare aanbesteding ter ondersteuning van het vrouwelijke ondernemerschap" (55013905C)

- **Kathleen Verhelst aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "Het ondersteunen van het vrouwelijk ondernemerschap" (55015147C)**

06.01 Florence Reuter (MR): Monsieur le ministre, je ne serai pas très longue. Vous avez déjà répondu à d'autres questions sur le sujet. Lors de la présentation de votre note de politique générale, vous aviez annoncé le soutien à l'entrepreneuriat féminin et un marché public permettant de soutenir des projets d'entrepreneuriat féminin. Je voulais savoir si vous aviez davantage d'informations. Quelles sont les conditions pour participer à ce marché public? Quelles en seront les démarches? Quel sera le processus de sélection? Je ne sais pas si vous pouvez déjà me donner des réponses. Au cas contraire, je reviendrai avec cette question ultérieurement. Je vous remercie d'avance.

06.02 David Clarinval, ministre: Madame Reuter, monsieur Prévot et madame Verhelst, pour répondre aux différentes questions générales sur cette initiative, l'entrepreneuriat féminin me tient d'autant plus à cœur que la crise covid qui a touché l'ensemble de notre économie, a des répercussions encore plus spécifiquement sur les femmes entrepreneuses. Ces répercussions appellent des réponses adaptées, notamment sur le plan de l'accès au financement et du nécessaire équilibre entre la vie familiale et professionnelle.

C'est pourquoi j'ai pris l'initiative de lancer, avec l'appui de la DG Politique des PME, un marché public en vue de soutenir des projets en faveur de l'entrepreneuriat féminin ayant souffert de la crise du covid. Ce marché s'adresse aux réseaux qui entendent apporter une contribution spécifique au développement de l'entrepreneuriat féminin. Quatre projets sont retenus, correspondant à quatre lots de 70 000 euros chacun. Il y a un lot pour chacune des Régions, et un lot qui aura une envergure nationale.

Pour répondre à la question de madame Verhelst, le lot en Région bruxelloise et celui ayant une dimension nationale sont bilingues. Les informations qui figurent sur le site du SPF Économie sont exactes à ce sujet. Chaque projet devra être mis en œuvre en différentes phases et s'étendra sur trois ans, 2021, 2022 et 2023. Toutes les informations relatives à ce marché public ont été publiées sur le site du SPF Économie.

L'accent est également mis sur les secteurs particulièrement touchés, comme l'horeca, les arts et spectacles, les services récréatifs.

Pour répondre aux questions sur les conditions de participation, sur les candidatures reçues, ce marché a été lancé début février et clôturé le 3 mars. Il convient d'abord d'être sélectionné dans la première phase du marché public, en tant que porteur de projet répondant aux exigences posées. Seize candidatures ont été introduites sur le portail fédéral dédié au marché public. Le SPF Économie en étudie actuellement la recevabilité et la sélection sur ce point devra être terminée pour la fin du mois en cours.

Comme il est de coutume de faire pour un marché public, un forum de questions a été prévu.

Deze overheidsopdracht was een prioriteit, rekening houdend met de crisissituatie en de impact daarvan op de vrouwelijke ondernemers.

Naast dit project is de bevordering van het vrouwelijk ondernemerschap een van mijn prioriteiten voor deze legislatuur. Vrouwen zijn nog ondervertegenwoordigd in de Belgische ondernemingen. Ik wil eraan bijdragen om dat te veranderen. Van alle zelfstandigen die in 2019 bij een sociaal verzekeringsfonds waren aangesloten, was 35 % een vrouw en 65 % een man, of 401.112 vrouwelijke en 743.903 mannelijke zelfstandigen, bestuurders inbegrepen.

Bij de starters is het aandeel vrouwen evenwel het grootst: 37 % is een vrouw en 63 % een man. De sectoren met het grootste aantal starters in 2019 waren de industrie, de vrije beroepen en de handel. Bovendien toont een studie van de FOD Economie aan dat de sectoren waarin vrouwelijke zelfstandigen het meest aanwezig zijn – 35 % en meer – bij de sectoren horen die het zwaarst getroffen zijn door de covidcrisis. Minstens 51,71 % van de vrouwelijke zelfstandigen oefent activiteiten uit in de vier activiteitscategorieën die het zwaarst getroffen zijn door de crisis.

In de komende weken zal ik communiceren over een plan 2021-2024 voor het vrouwelijk ondernemerschap. Ter ondersteuning van het overheidsbeleid, zal ik in dit plan streven om over genderuitgesplitste gegevens voor alle economische en sociale indicatoren te beschikken die relevant zijn voor vrouwen. Ik besteed

bijzondere aandacht aan de verbetering van de toegang van vrouwen tot de financiering van hun projecten als ondernemers. Ik wil de bankwereld en *business angels* betrekken bij het beleid. Het is ook nodig om betrouwbare cijfers te verzamelen over de toegang van vrouwelijke ondernemers tot alle vormen van financiering, waaronder banken, *business angels*, *venture capitalists* en overheidsfondsen en, indien nodig, de nodige maatregelen te nemen om de toegang ertoe te vergemakkelijken.

Bovendien is ook de inclusie van vrouwen in de digitale revolutie een belangrijke uitdaging.

06.03 Florence Reuter (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Vous tenez vos promesses puisque vous aviez annoncé plusieurs projets. C'est un sujet qui vous tient à cœur ainsi qu'à moi. La conciliation entre vie privée et vie professionnelle est fondamentale pour pouvoir augmenter le nombre de femmes entrepreneurs et le taux d'emploi des femmes en général.

Nous suivrons vos présentations ainsi que tous les projets qui se mettent en place. Nous verrons si on arrive à faire en sorte qu'il n'y ait plus une femme indépendante sur trois mais bien une parité. Ce serait une belle avancée.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

De **voorzitter**: Vraag nr. 55013772C van mevrouw de Laveleye wordt omgezet in een schriftelijke vraag. Aan de orde is vraag nr. 55013904C van de heer Patrick Prévot. Wij hebben geen nieuws van hem, zijn vraag vervalt. De vragen nrs. 55014037C, 55014042C, 55014128C en 55014166C van mevrouw Jadin en 55014100C van mevrouw Dierick worden omgezet in schriftelijke vragen.

07 **Samengevoegde vragen van**

- Katrien Houtmeyers aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De vraag van de kermissector om de heropstart tijdig aan te kondigen" (55014914C)
- Katrien Houtmeyers aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "Het winkelen met twee" (55014915C)
- Katrien Houtmeyers aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "Een openingsperspectief voor de horeca" (55014916C)
- Reccino Van Lommel aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "Het overleg met de kermisvereniging in het kader van de hervatting van hun activiteiten" (55015129C)

07 **Questions jointes de**

- Katrien Houtmeyers à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La demande du secteur forain d'être averti à temps de la reprise des activités" (55014914C)
- Katrien Houtmeyers à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "Le shopping à deux" (55014915C)
- Katrien Houtmeyers à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "Des perspectives d'ouverture pour l'horeca" (55014916C)
- Reccino Van Lommel à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La concertation avec les associations de forains dans le cadre de la reprise de leurs activités" (55015129C)

07.01 Katrien Houtmeyers (N-VA): Veel sectoren kampen nog altijd met de gevolgen van de coronapandemie. De kermissector is daarin geen uitzondering, al gelden er een aantal specifieke factoren waar begrip voor wordt gevraagd.

In een overleg heeft een vertegenwoordiging van de kermissector al haar vragen en twijfels op tafel gelegd. Zo wijst ze erop dat de vorige heropstart heel laat was aangekondigd: maar één dag op voorhand. Omdat kermissen niet alleen een toelating van het Overlegcomité nodig hebben, maar ook van de steden en gemeenten, én omdat ze meestal plaatsvinden op openbaar domein, is de sector niet gebaat bij een laattijdige beslissing.

Een andere bezorgdheid betreft het aantal toegelaten bezoekers. Omdat dezelfde regel wordt toegepast als voor marktkramen, wordt de 1,5-meter-regel berekend op basis van de voorgevel, terwijl kermiskramen vaak veel dieper zijn. Hiermee wordt geen rekening gehouden. Bij de vorige heropstart werd ook een maximum van 200 bezoekers vastgelegd, zonder rekening te houden met de grootte van de kermis. Een kermis heeft ook een veel grotere doorstroom dan een gewoon evenement waar het aantal bezoekers min of meer vastligt.

Tot slot heeft de kermissector vragen bij de financiële kant van het verhaal. Hoewel hij geen inkomsten genereert, blijven de kosten doorlopen: SABAM, verzekering van het personeel en de voertuigen, verzekering voor ongevallen, ...

- Begrijpt u de bezorgdheden van de kermissector?

- Bent u bereid om de heropstart van de kermissen te linken aan die van de pretparken?

- Wanneer denkt u de kermissen opnieuw te laten starten?

- Kan u hun heropstart tijdig aankondigen, zodat zij en de steden en gemeenten voldoende tijd hebben om zich voor te bereiden?

- Kan u het maximum aantal deelnemers heroverwegen op basis van de diepte van de kramen en de grootte van de kermis?

- Plant u de steunmaatregelen die ze nu krijgen ook te laten doorlopen tijdens de heropstart?

- Wat is uw visie over de kosten die blijven doorlopen? Kosten die ze moeten blijven betalen maar waar ze niets voor in return krijgen, zoals SABAM en verzekeringen?

- Bent u bereid om ook met de Vlaamse kermishouders in dialoog te gaan?

Op 1 december 2020 mochten de winkels in ons land hun deuren heropenen, mits ze rekening houden met een aantal coronamaatregelen: een verplicht mondkapje, één klant per tien vierkante meter, een beperking tot 30 minuten en individueel winkelen. Kortom, de norm werd runshoppen in plaats van funshoppen. Dik drie maanden later zijn deze voorschriften nog altijd van kracht.

Toch is niet iedereen blij met de opgelegde regels. Vooral de voorwaarde dat je individueel moet winkelen, stuit op veel kritiek bij zowel klanten als winkeliers. Hoewel de wintersolden uitzonderlijk met twee weken werden verlengd, klaagden veel winkeluitbaters over inkomstenverlies. Daarbij haalden ze vaak aan dat hun klanten, vooral mannen op zoek naar nieuwe kleding, liefst met hun partner willen winkelen. Zonder advies van een partner of vriend(in) stelden ze hun aankopen liever uit. En dat deden ze, massaal, ten nadele van de winkeliers.

Logisch is het nochtans niet. Je vormt een bubbel met je partner, leeft dag in dag uit met elkaar, maar je mag niet samen shoppen... Ook Unizo en Mode Unie begrijpen de logica allang niet meer.

Daarom vraag ik me af, meneer de minister:

- Begrijpt u de logica van het individueel winkelen?

- Waarom mogen mensen zelfs niet met hun eigen partner een winkel bezoeken?

- Begrijpt u dat winkels hier schade van ondervinden?

- Beschikt u over objectieve data die aantonen dat het nodig is om individueel te winkelen? Met andere woorden, is de financiële schade die winkeliers ervaren in verhouding met de maatregel?

- Er zijn uitzonderingen toegestaan voor grote aankopen, maar enkel voor zaken die alleen op afspraak werken. Kan dit systeem uitgebreid worden zodat meer winkels kunnen profiteren van deze uitzondering?

- Welke maatregelen wil u nemen om tegemoet te komen aan de winkeluitbaters?

De horecasector is intussen al vijf maanden noodgedwongen gesloten. Sinds het laatste Overlegcomité hebben cafés en restaurants weliswaar eindelijk zicht op een heropening - die ligt voorlopig vast op 1 mei - maar het blijft een feit dat de horeca een van de laatste sectoren is die weer aan de slag kunnen.

Tijdens de eerste lentedagen werd de horeca nog meer met de neus op de feiten gedrukt. Parken en pleinen liepen vol, zonder noemenswaardige controles, terwijl het horecapersoneel veel gestructureerder - en dus veiliger - te werk zou kunnen gaan. Het beeld van volle parken en lege terrassen was een slag in hun gezicht. Nochtans blijft de vraag of de horeca effectief verantwoordelijk is voor veel besmettingen.

Nu er eindelijk een openingsperspectief is, rijst de vraag hoe de heropening zal verlopen. Het lijdt binnen de sector tot veel geruchten en vragen, waarop ze graag een antwoord wil.

Zijn er cijfers die kunnen staven dat er effectief veel besmettingen waren in cafés en restaurants?

Met andere woorden: kunnen we blijven verantwoordelijk dat deze sector nog tot mei dramatische verliezen lijdt?

Zal de heropening stapsgewijs verlopen? Zo ja, welke fases zal ze doorlopen?

Wordt er een onderscheid gemaakt tussen zaken? Klopt het dat restaurants eerst open mogen? Zo ja, hoe wordt bepaald of een bepaalde zaak een restaurant, brasserie of café is?

Is er al meer bekend over de voorwaarden voor een heropening? Hoeveel personen mogen bijvoorbeeld plaatsnemen aan één tafel? Indien de avondklok zou verdwijnen, blijft er een sluitingsuur voor de horeca zoals in de zomer van vorig jaar?

Begrijpt u de frustraties van de sector met betrekking tot het mooie weer? Lijkt het u ook niet beter om mensen gestructureerd op een horecaterras te laten plaatsnemen, dan ongecontroleerd op het openbaar domein?

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ondertussen is er een klein nuanceverschil. Sinds dit weekend is het namelijk duidelijk dat kermissen open zouden mogen gaan op 1 mei 2021. Ze gaan dus niet gelijktijdig open met de pretparken. Daar had ik graag wat extra uitleg over gekregen. Waarom kan dit niet op hetzelfde moment?

07.02 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer de minister, we kennen allemaal de aangekondigde versoepelingen of perspectieven die het Overlegcomité van 5 maart 2021 ons heeft gegeven. Daarbij hebben we inderdaad kunnen vaststellen dat de pretparken zullen openen op 1 april 2021 en kermissen opnieuw zullen worden toegelaten per 1 mei 2021.

Ik weet dat u vandaag, als alles goed gegaan is, overleg hebt gehad met de federatie van de kermissen. Zij hebben een aantal bezorgdheden bij u geuit daarover. Eén van die bezorgdheden is heel duidelijk. Ze vinden het spijtig dat de kermissen hun activiteiten pas een maand na de pretparken mogen hervatten, hoewel ze heel wat draaiboeken hebben opgesteld waardoor ze kunnen stellen dat ze een veilige heropening kunnen garanderen.

Van u, mijnheer de minister, had ik graag vernomen wat dat gesprek van vanochtend heeft opgeleverd. Welke conclusies heeft u hieruit getrokken als minister? Welke constructieve voorstellen die u vandaag gehoord heeft van hun kant zult u meenemen naar de ministerraad?

Ik had ook heel graag van u willen vernemen waarom pretparken eerder mogen openen dan de kermissen? Waarop is deze beslissing gebaseerd? Zult u in de nasleep van uw gesprek van vanochtend op de ministerraad pleiten voor een gelijke heropening?

07.03 Minister David Clarinval: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Houtmeyers, mijnheer Van Lommel, uw vragen snijden allemaal problematieken aan die te maken hebben met de perspectieven op heropening van door de crisis getroffen sectoren. Mijn antwoord zal iets langer zijn, omdat wij de situatie van de verscheidene sectoren – de foorkramers, de handelszaken en de horeca – in detail zullen bespreken.

Eerst en vooral wil ik nogmaals preciseren dat ik me bewust ben van de moeilijkheden waarmee de verschillende sectoren kampen. Ik sta permanent in contact met hen om hun vragen te beantwoorden.

Ondanks de gezondheidssituatie proberen wij oplossingen te vinden voor een zo snel mogelijke heropening, waarbij een hoog niveau van sanitaire veiligheid wordt gegarandeerd. Zolang het nog niet mogelijk is om te heropenen, heb ik van de regering bekomen dat alle economische steunmaatregelen behouden blijven.

De kermissector lag stil sinds 1 november en was vervolgens onderworpen aan zware beperkingen sinds de hervatting na de eerste lockdown in 2020. We herinneren ons allemaal de grote teleurstelling van de sector door de lastminuteannulering van de Zuidfoor in augustus vorig jaar. De sector heeft geregeld gevraagd om op gelijke voet te worden behandeld met de pretparken. Het zal u niet ontgaan zijn dat het Overlegcomité van afgelopen vrijdag vanaf 1 april de heropening van de pretparken in de openlucht wil toelaten, en dit enkel en alleen voor de openluchtattracties.

Voor zover de epidemiologische situatie het zal toelaten en afhankelijk van de druk op de ziekenhuizen en de voortgang van de vaccinatiecampagne oordeelde het Overlegcomité dat er vanaf 1 mei andere maatregelen met betrekking tot activiteiten in de buitenlucht van start zullen kunnen gaan, waaronder de ambulante handel, jaarmarkten, brocantes, rommelmarkten en kerstmarkten, met uitzondering van grote evenementen.

Die verschillen in behandeling werden verantwoord door het feit dat kermissen eenmalige evenementen zijn die plaatsvinden in de openbare ruimte, in verschillende vormen en groottes. De voorzieningen van de controle op en het beheer van menigtes moeten daarom elke keer aangepast worden. Dat is anders voor de pretparken, die een vaste plaats hebben en op een gestandaardiseerde manier werken. Daarom worden kermissen gelijkgesteld met evenementen die een menigte op de been brengen en worden ze vanuit gezondheidsperspectief beschouwd als risicovol.

Wat de vragen van de sectoren betreft, zijn zij vooral bezorgd over de voorwaarden voor de heropstart en willen ze voorafgaand aan de heropstart beschikken over voldoende informatie.

Zij beschikken al over een gids die werd toegepast tijdens de eerste exit. Deze gids is een goed uitgangspunt om te kunnen voldoen aan de tien geboden van het coronacommissariaat om een nieuw protocol voor de heropstart te valideren. Ik heb aan het coronacommissariaat gevraagd om samen met de sector een werkvergadering te organiseren, en hun vragen vanuit gezondheidsperspectief te analyseren. Ik zal op het Overlegcomité een heropstart verdedigen onder omstandigheden die veiliger zijn voor de gezondheid en die economisch leefbaarder zijn voor de sector. Ik geef u nog mee dat ik zelf deze ochtend nog verschillende vertegenwoordigers uit de sector heb ontvangen, waarmee ik heb vergaderd.

Zolang deze sectoren niet werken, hebben de zelfstandigen die in deze sectoren actief zijn recht op een dubbel overbruggingsrecht tot wanneer zij hun activiteiten kunnen hervatten. Zodra zij hun activiteiten hervatten, kunnen zij aanspraak maken op het enkelvoudige overbruggingsrecht als zij een omzetverlies van ten minste 40% kunnen aantonen in de maand die voorafgaat aan de maand waarin de aanvraag wordt ingediend, en dit in vergelijking met dezelfde maand in 2019. Voor het overige, blijven de toegekende afbetalingsplannen op federaal niveau voor de sociale bijdrage, de btw enzovoort bestaan.

De logica achter de beperking om alleen te winkelen is diegene die u zelf in uw vraag vermeldt, namelijk de beperking van het funshoppen. Globaler genomen, gaat het ook om de beperking van het aantal redenen om zich te verplaatsen in de publieke ruimte, op het openbaar vervoer enzovoort.

Ik werd door de sector bewustgemaakt over hun wensen om de mogelijkheid uit te breiden en mensen met hun tweeën te laten winkelen. Ik begrijp dat het in sommige gevallen aangenamer en zelfs nuttiger is om vergezeld te zijn van een andere persoon, om te helpen bij het kiezen van kleding of andere producten.

U hebt ook mijn persoonlijke mening gevraagd. Persoonlijk zal ik deze optie niet verdedigen omdat het voor beide types activiteiten belangrijk is te heropenen. De twee sectoren zullen worden onderworpen aan dezelfde gezondheidsvereisten. Vanuit economisch perspectief hebben cafés en bars ook genoten van de take-awaymaatregelen, zij het minder dan de restaurants. Vanuit een juridisch en administratief oogpunt is het bovendien moeilijk om een duidelijk onderscheid te maken tussen deze types activiteiten, waardoor het moeilijk te controleren zou zijn.

Het is, tot slot, ook niet echt gerechtvaardigd, omdat 85 % van de uitbaters een FAVV-vergunning heeft. Het wordt gewoon dringend tijd voor de hele sector om te heropenen.

Voilà, monsieur le président, un résumé de ma réponse.

07.04 Katrien Houtmeyers (N-VA): Mijnheer de minister, dat was nu echt een heel beknopt antwoord. Ik had nochtans meer details verwacht.

Specifiek voor de kermissector maar ook in het algemeen zal het heel belangrijk zijn na te gaan welke maatregelen werken en welke maatregelen niet werken. Bijvoorbeeld, de maatregel in verband met het winkelen met twee is volgens mij absoluut absurd en werkt niet.

Het is ook absoluut belangrijk dat de objectieve basis correct is en dat de bevolking die basis kan begrijpen. Hoe moeilijker zij de basis immers kan begrijpen, hoe moeilijker het zal worden bij zowel de bevolking als de ondernemers, om de maatregel uitgelegd te krijgen. Wij moeten dus alert blijven, erover waken dat de maatregelen onderbouwd zijn en nagaan welke er werken; we mogen er ook geen maanden over taffelen.

Voor de kermissen was ook gesproken over het aantal personen dat maximaal aanwezig mag zijn op een kermis en het aantal personen per anderhalve meter. Wat dat betreft moeten wij toch absoluut rekening houden met de oppervlakte van het plein en de omvang van de kermis. Wij mogen ons niet beperken tot bijvoorbeeld tweehonderd kermisbezoekers.

Op mijn vraag over de lopende kosten, bijvoorbeeld voor verzekeringen of SABAM, heb ik geen antwoord gekregen.

Voorts kreeg ik geen antwoord op mijn vraag hoe de heropening van de horeca wordt aangepakt, of er een plan van aanpak is en aan welke maatregelen de horeca-uitbaters zich zullen moeten houden. In Nederland is er sprake van het openen van de terrassen rond Pasen, omdat men er van oordeel is dat er dan minder in stadsparken zal worden samengeschoold en alles veel gecontroleerder zal verlopen. Ik vrees dat wij in voorkomend geval bij ons in de paasvakantie, bijvoorbeeld aan de kust, opnieuw oneerlijke concurrentie zullen krijgen.

Ik blijf dus met heel wat onbeantwoorde vragen.

07.05 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer de minister, wij zijn het er allebei over eens dat gezondheid primeert, maar als er maatregelen worden genomen, moet wij ook durven te kijken naar de proportionaliteit daarvan.

Ik was altijd en nog steeds pleitbezorger om met zoveel mogelijk sectoren in gesprek te gaan, om te luisteren naar wat er bij hen leeft. U hebt vandaag een onderhoud met vertegenwoordigers van de kermissector gehad, maar ik heb niet de indruk dat dat was om naar de sector te luisteren, maar veeleer om te sussen. Uiteindelijk komt u immers opnieuw met de klassieke maatregelen, zoals het overbruggingsrecht, terwijl er daar vandaag een andere bezorgdheid leeft.

U zegt dat de kermissen niet hetzelfde zijn als pretparken, omdat zij niet gestandaardiseerd zijn en slechts tijdelijk zijn. Ik vraag mij af of u het protocol en het draaiboek wel gelezen hebt, want de sector is er absoluut klaar voor. Men heeft de nodige sanitaire maatregelen uitgevaardigd, waardoor het absoluut mogelijk is om veilig te werken. Ik stel dan ook opnieuw de vraag waar de objectieve criteria zijn. Waarop stoelt u de bewering dat de kermissen pas een maand later open kunnen dan de pretparken? Wij voeren opnieuw dezelfde discussie en u kunt er eigenlijk geen antwoord op geven. U hebt ook amper iets gezegd over het gesprek dat u vandaag met de federatie had, terwijl mijn vraag daar toch hoofdzakelijk over ging, wat ik betreur.

Ik moet dus de conclusie trekken dat u blijkbaar niets hebt meegenomen uit uw gesprek van vandaag. Dat betreur ik ten zeerste, mijnheer de minister. Wat u hier vandaag hebt gezegd, kan men niet uitgelegd krijgen aan de buitenwereld, absoluut niet.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 Samengevoegde vragen van

- Leen Dierick aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De omzetting van de Europese richtlijn

betreffende oneerlijke handelspraktijken" (55014943C)

- Anneleen Van Bossuyt aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De omzetting van de richtlijn betreffende oneerlijke handelspraktijken" (55014978C)

- Stefaan Van Hecke aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De richtlijn inzake oneerlijke handelspraktijken en de landbouwprijzen" (55015123C)

- Kathleen Verhelst aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "Het omzetten van de richtlijn over oneerlijke handelspraktijken" (55015148C)

08 Questions jointes de

- Leen Dierick à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La transposition de la directive européenne relative aux pratiques commerciales déloyales" (55014943C)

- Anneleen Van Bossuyt à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La transposition de la directive relative aux pratiques commerciales déloyales" (55014978C)

- Stefaan Van Hecke à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La directive relative aux pratiques commerciales déloyales et les prix agricoles" (55015123C)

- Kathleen Verhelst à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La transposition de la directive sur les pratiques commerciales déloyales" (55015148C)

De **voorzitter**: Mevrouw Dierick is niet meer aanwezig.

08.01 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): *Mijnheer de minister, boeren en tuinders worden geregeld geconfronteerd met handelspraktijken die ze als onevenwichtig en oneerlijk ervaren. Voorbeelden van oneerlijke handelspraktijken zijn onduidelijke contractvoorwaarden, plotselinge of ongerechtvaardigde annulering van bestellingen of opzegging van contracten, gedwongen betaling voor promotie en/of reclamekosten, onverklaarbare afkeur van producten en gedwongen terugname van onverkochte producten.*

In 2019 werd op Europees niveau de richtlijn oneerlijke handelspraktijken in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen goedgekeurd. Uiterlijk 1 mei 2021 moet de richtlijn in Belgische wetgeving zijn geïmplementeerd.

Wat is de stand van zaken van de omzetting van deze richtlijn? Wanneer zal deze worden besproken in het parlement? Zal de minister bij de omzetting nog aanpassingen doorvoeren? Zo ja, op welke vlakken? Zal België aanvullende bepalingen opnemen, waarin de richtlijn niet voorziet? Zo ja, op welke vlakken?

Het akkoord geldt voor iedereen in de voedselvoorzieningsketen met een omzet tot €350 miljoen, waarbij aan iedereen die zich onder die drempel bevindt, verschillende niveaus van bescherming worden geboden. De nieuwe regels zullen betrekking hebben op kleinhandelaren, levensmiddelenverwerkers, groothandelaren, coöperaties, producentenorganisaties en individuele producenten. Lidstaten kunnen in hun nationale wetgeving het bedrag van €350 miljoen optrekken. Zal België dit doen?

Hoe verloopt het toezicht op de handelspraktijken in de sector? Hoe zullen oneerlijke handelspraktijken worden gesanctioneerd?

08.02 **Stefaan Van Hecke** (Ecolo-Groen): *Meneer de minister, heel wat landbouwers verkopen hun producten onder de kostprijs. Als mijn Vlaamse collega's de Vlaamse minister van Landbouw ondervragen over die praktijken, verwijst ze stevast naar de omzetting van de Europese richtlijn 2019/633 inzake oneerlijke handelspraktijken. De omzetting van die richtlijn in federale wetgeving is nodig om in ons land iets te doen aan de praktijken dat landbouwers hun producten onder de kostprijs moeten verkopen.*

In uw beleidsnota heeft u verwezen naar de plannen om te werken aan een eerlijke verloning voor onze landbouwers.

Kan u mij een stand van zaken geven over de omzetting van de Europese richtlijn inzake oneerlijke handelspraktijken?

Welke andere plannen heeft u om landbouwers te beschermen tegen praktijken die hen verplichten om onder de kostprijs te verkopen?

In Duitsland wordt gesproken over een voorstel om prijsreclame voor vlees te verbieden. Dit om te vermijden dat er promotie gemaakt wordt met dumpingprijzen. Hoe staat u tegenover zo'n idee?

Dank bij voorbaat voor uw antwoorden.

De **voorzitter**: Mevrouw Verhelst is niet aanwezig.

08.03 Minister **David Clarinval**: Als federaal minister, bevoegd voor landbouw, vind ik het van fundamenteel belang dat onze landbouwers kunnen genieten van een correcte verloning. Dit is een noodzaak om het voortbestaan van deze sector te verzekeren, die zwaar onder druk staat door de grillen van het klimaat, de mondialisering van de markten, de opkomst van nieuwe ziektes die planten en dieren treffen enzovoort.

Richtlijn 2019/633 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake oneerlijke handelspraktijken in de relatie tussen ondernemingen in de landbouw- en de voedselvoorzieningsketen voorziet in maatregelen om de natuurlijke of rechtspersonen die landbouw- en voedingsproducten produceren of verwerken te beschermen met inbegrip van de landbouwproducenten en hun verenigingen. De omzettingwet moet in november 2021 in werking treden.

Dit ontwerp heeft al het voorwerp uitgemaakt van bilaterale vergaderingen met veel actoren uit de sector. De verbintenis werd aangegaan om binnenkort het gefinaliseerde voorontwerp van wet, met inbegrip van de omzettingsopties, voor advies voor te leggen aan het ketenoverleg dat alle betrokken actoren verenigt. Ik twijfel er niet aan dat dit debat succesvol en constructief zal zijn en dat het de regering zal toelaten een definitief standpunt in te nemen over deze omzettingsoptie.

Onder de kwesties die in het kader van de omzetting moeten worden opgelost, is de bepaling van de controleautoriteit inderdaad een belangrijk punt. Na analyse blijkt dat in dit stadium van de gesprekken de economische inspectie het best geplaatst is. Met het oog op coherentie zal het sanctieniveau worden afgestemd op het stelsel dat van toepassing is op de inbreuken van dezelfde aard in het Wetboek van Economisch Recht. Het ketenoverleg Agrovoeding moet een instrument zijn dat billijke relaties tussen leveranciers en afnemers toelaat.

Zoals ik in mijn algemene beleidsverklaring heb aangekondigd, heb ik het voornemen meer beroep te doen op het Prijzenobservatorium van de FOD Economie door hen precieze gegevens inzake winstmarges te vragen.

Het is mijn bedoeling aan de verschillende actoren uit de agrovoedingsketen een margeberekening voor overleg en goedkeuring voor te leggen die een billijk inkomen garandeert aan elke operator, van productie tot distributie. Het geheel van deze mechanismen zal de basis vormen van het nieuw wetsontwerp op de landbouwprijzen dat voorzien is in het regeerakkoord. Ik ben ook zeer aandachtig voor de evolutie van de onderhandelingen over de vrijhandelsakkoorden met de verschillende derde landen. Deze akkoorden moeten worden afgesloten met respect voor het level playing field en bijgevolg rekening houden met de sociale normen om onze producenten niet te benadelen.

Reclame rond vlees en producten op basis van vlees is op zich geen probleem. Het onderliggende probleem volgens de sector is eerder de reclame rond de verkoop met verlies van deze producten die vaak beschouwd worden als pure lokproducten. De oplossing bestaat reeds in het bestaande wetgevend arsenaal van België, namelijk het verbod om te verkopen met verlies. Het is dus aan de benadeelde partij om deze praktijken aan te klagen en ze voor het gerecht te brengen.

08.04 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Mijnheer de minister, u zegt dat het voorontwerp zo goed als klaar is en zal worden voorgelegd in het ketenoverleg. Ik had onder andere gevraagd wanneer die teksten ook aan het Parlement zullen worden voorgelegd. Er zou voldoende ruimte en tijd overblijven om dit ook bij ons, in de Kamer, te bespreken. Daar reken ik toch wel op. U zegt ook dat u voor het toezicht een beroep zal doen op de Economische Inspectie. Zij worden al voor heel veel zaken gevraagd, dus hopelijk hebben zij daar voldoende mensen en middelen voor. U zegt ook dat u vaker een beroep zal doen op het Prijzenobservatorium. Dat is een goede zaak. Meten is weten, uiteindelijk. Zo kan de evolutie in het oog

gehouden worden. De heer Dermagne is daar meer terughoudend in. Ik heb hem daar al geregeld vragen over gesteld, maar hij is daar eerder terughoudend over. Het is toch goed om hem in te schakelen om daar een overzicht te krijgen.

Ik ga volledig akkoord met uw uitspraak dat landbouwers een correcte vergoeding moet krijgen. We mogen echter niet te erg in zwart-witdenken vervallen. Het is niet de goeden tegen de slechten, waarbij de goeden de landbouwers zijn en de slechten de retail. Vandaag heb ik bijvoorbeeld nog een heel mooie getuigenis gelezen van landbouwers waarvan de afzetmarkt in de horeca volledig was weggefallen omwille van de lockdown. Zij hebben een opportuniteit gekregen van de Colruyt Group om hun producten bij hen aan te bieden. Dankzij die opportuniteit hebben zij deze periode toch goed kunnen overbruggen. Dergelijke samenwerking is een mooi voorbeeld van hoe het ook kan.

U verwees ook nog naar de vrijhandelsakkoorden. Ik veronderstel dat u daarmee doelde op onder andere het Mercosur-akkoord. Dergelijke akkoorden zijn heel belangrijk voor een open economie als de onze. Eén job op drie in ons land hangt daarvan af. Ik ga ermee akkoord dat wij moeten kijken naar een mogelijke caveat. Met betrekking tot de Mercosur heb ik begrepen dat het, als het gaat over landbouw, vooral gaat over suiker en rundervlees, andere agrosectoren zouden er zelfs heel veel voordelen bij hebben.

Wij hebben in de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen de Europese commissaris daarover gehoord, en ook anderen. Er zijn nu gesprekken bezig met de landen van de Mercosur om te bekijken op welke manier aan die bezorgdheden, ook met betrekking tot de duurzaamheid, gehoor kan worden gegeven.

Mijnheer de minister, ik hoop dat wij hier in het Parlement tijdig op de hoogte zullen gebracht worden van de teksten zoals ze nu op tafel liggen.

08.05 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, ik had een heel specifieke vraag over reclame voor verkoop van vlees met verlies. U zegt dat degenen die zich benadeeld voelen, zelf een klacht moeten indienen. Wij hopen toch dat er proactief kan worden opgetreden, dat men niet gewoon wacht tot er klachten komen en dat men ook ambtshalve optreedt wanneer duidelijk is dat er reclame wordt gevoerd voor verkoop met verlies.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

09 Question de Patrick Prévot à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Nouveau démocratique) sur "Le Conseil "Agriculture et pêche" de l'UE du 25 janvier dernier" (55013904C)

09 Vraag van Patrick Prévot aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De vergadering van de Europese Raad Landbouw en Visserij van 25 januari jongstleden" (55013904C)

09.01 Patrick Prévot (PS): Monsieur le président, je suppose que la question n°3 sur l'entrepreneuriat féminin a été traitée par au moins une de mes deux collègues qui s'étaient jointes aux questions.

Le président: Oui, effectivement.

09.02 Patrick Prévot (PS): D'accord. Celle-là tombe.

Concernant la question n°55013904C sur le Conseil Agriculture et Pêche de l'Union européenne du 25 janvier dernier, je m'en réfère à ma question telle que déposée. Le ministre pourra ainsi me répondre.

Une vidéoconférence informelle des ministres de l'agriculture et de la pêche de l'Union européenne s'est tenue le 25 janvier dernier. Différents points ont été abordés: les consultations bilatérales formelles entre l'UE et le Royaume-Uni pour fixer les possibilités de pêche définitives pour 2021 (et pour certains stocks en 2022); l'incidence et les perspectives de la récente évolution du commerce pour le secteur agricole de l'UE; l'état d'avancement des négociations interinstitutionnelles sur le paquet "réforme de la Politique agricole commune (PAC) post-2020". Durant la réunion, vos collègues et vous-même avez mentionné les nouvelles perspectives et opportunités qui se profilent avec la nouvelle administration américaine, notamment pour ce qui est de l'apaisement des tensions commerciales. En outre, la Commission européenne a fourni un bref aperçu de la mise à jour de l'étude de 2016 réalisée par le Centre commun de recherche (JRC), qui tient

compte des accords les plus récents négociés par l'UE, tels que ceux avec le Mercosur, le Canada, le Japon, le Vietnam et le Mexique.

Monsieur le ministre, pouvez-vous nous en dire davantage sur le contenu de cette réunion, l'ambiance qui y régnait ainsi que la teneur des discussions? Qu'est-il sorti concrètement de cette réunion? Quelles opportunités ont pu être identifiées relativement à la mise en place de la nouvelle administration américaine? Quels éclaircissements pouvez-vous apporter concernant la mise à jour de l'étude du JRC relative aux conséquences des accords entre l'UE et d'autres zones du globe?

09.03 David Clarinval, ministre: Monsieur Prévot, pour répondre à vos deux premières questions, lors du Conseil des ministres européens de l'agriculture, la Commission nous a présenté un aperçu des négociations commerciales clôturées et en cours avec le Royaume-Uni, le Mercosur, les États-Unis, la Chine, l'OMC et l'Afrique. Les exportations agricoles se sont bien maintenues malgré la pandémie et ont même augmenté. Les États membres ont salué l'accord avec le Royaume-Uni mais ont insisté sur la nécessité d'effectuer un suivi approprié. L'accord Mercosur continue à provoquer des réticences parmi les ministres de l'Agriculture.

Par ailleurs, le commissaire Janusz Wojciechowski a présenté les principales conclusions de la mise à jour de l'étude sur l'impact cumulatif des concessions agricoles. Les États membres ont demandé à en discuter plus en détail à un stade ultérieur. La présidence portugaise a également présenté un état des lieux de la réforme de la PAC en fournissant des informations sur le trilogue.

En outre la Croatie a informé le Conseil des dommages causés par le tremblement de terre à l'agriculture et a demandé la mise en place de mesures de soutien en Croatie.

Enfin, un très grand nombre de délégations, dont la Belgique, ont demandé l'activation des mesures de soutien pour la filière porcine qui traverse des difficultés. La Commission ne les a pas encore accordées mais surveille la situation de près.

Concernant votre troisième question, portant sur les relations avec les États-Unis, plusieurs délégations dont la belge, ont vu des opportunités dans la coopération avec la nouvelle administration Biden. La France et l'Espagne étaient préoccupées par les prélèvements sur les vins et l'huile d'olive, mais les États membres et le Parlement européen ont approuvé les 8 et 9 février dernier le projet de règlement délégué de la Commission qui permettra aux mesures de marché exceptionnelles de 2020 pour le secteur vitivinicole, de se poursuivre en 2021. Ces mesures visent à aider le secteur à faire face aux effets de la pandémie de covid-19 et aux dernières sanctions américaines qui découlent du différend entre Airbus et Boeing. Vous voyez qu'en agriculture, on parle aussi d'autres choses que des aspects purement agricoles. D'après M. Dombrovskis, le commissaire européen au commerce, la probabilité d'un engagement positif avec la nouvelle administration américaine est très forte. La proposition de l'Union européenne pour le moment est de retirer les droits de douane liés au conflit Airbus-Boeing des deux côtés, ou au moins de les suspendre pour six mois.

Enfin, concernant votre quatrième question, l'étude du Centre commun de Recherches sur l'impact cumulatif des concessions agricoles dans les accords commerciaux comprend les accords commerciaux conclus et à venir et compare la situation sans et avec les accords. De manière générale, l'étude montre que les accords commerciaux conduisent à plus d'exportations alimentaires. Il y aura plus d'exportations en particulier pour le porc, le lait, les boissons et le tabac.

Les importations augmenteront à leur tour pour les substances contenant de l'huile, du bœuf et de la volaille. L'étude prévoit une hausse des prix pour le porc et le fromage et une baisse de 2 % pour le bœuf et les moutons. La Commission conclut que le secteur agricole peut bénéficier du commerce. En général, les ministres de l'Agriculture ont exprimé leurs inquiétudes concernant l'égalité des chances, le respect des normes sanitaires pour les produits importés, la réciprocité dans les accords commerciaux.

Par ailleurs, il y a également eu des votes pour que ne soient pas remis en cause le libre échange. Certains États membres ont estimé que la portée de l'étude était trop limitée et ont estimé que les barrières non-tarifaires et le *green deal* devraient également être pris en compte dans la réflexion. Voici, monsieur Prévot la synthèse de ce qui s'est échangé dans ce sommet de l'agriculture.

09.04 Patrick Prévot (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie de votre instantané de la situation, ainsi

que d'avoir scrupuleusement répondu aux quatre questions que je vous posais. Il est vrai que j'aime toujours avoir la situation des discussions aux Sommets de l'agriculture et notamment parce que cette matière m'intéresse énormément et que je la suivais dans mon autre vie alors que j'étais député régional. J'ai bien compris que l'accord Mercosur continue à poser de nombreuses questions et problèmes ce qui est logique tant cet accord pose de vrais soucis à différents niveaux.

Je suis heureux d'entendre que la Belgique portait des mesures de soutien à la filière porcine, mesures qui n'ont pas encore été examinées pour l'instant, si j'ai bien compris. Il est important de maintenir la pression parce que la filière rencontre des réelles difficultés. Je pense que nous devons lui apporter des réponses. Pour le reste, je ne manquerai pas de revenir vers vous systématiquement lors de ces sommets pour avoir la température de ces discussions.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

La réunion publique de commission est levée à 15 h 55.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 15.55 uur.